

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 września 2018 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi:

1. zasądził od Powiatu (...) - Wschodniego Powiatowego Urzędu Pracy Ł.-Wschód na rzecz D. K. kwotę 24 762,37 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 lipca 2017 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4 856 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Przedmiotowy wyrok wynikał z uznania za zasadne i podlegające uwzględnieniu w przeważającej części żądanie zwrotu środków zablokowanych przez pozwanego na rachunku powoda. Sąd I instancji uznał, że dyspozycja zajęcia środków zdeponowanych na koncie powoda, w celu zabezpieczenia prawidłowego wykonania umowy o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej była niezasadna. Powód bowiem należycie wywiązał się z jej postanowień rozpoczynając i prowadząc działalność gospodarczą przy użyciu sprzętu, na zakup którego otrzymał dofinansowanie od pozwanego. Pomimo braku wszystkich dokumentów potwierdzających ponoszenie wydatków w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, powód w sposób dostateczny wykazał prowadzenie działalności gospodarczej w sposób ciągły, zorganizowany i nastawiony na zysk przez okres co najmniej 12 miesięcy.

Apelację od powyższego wyroku w części uwzględniającej powództwo wywiódł pozwany, podnosząc następujące zarzuty:

- naruszenia art. 233 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c., mające wpływ na treść rozstrzygnięcia sporu, polegające na:

1) braku rozważenia wszystkich zebranych dowodów

z uwzględnieniem wszelkich okoliczności towarzyszących ich przeprowadzaniu i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności,

2) braku wskazania, którym z dowodów Sąd dał wiarę, a którym odmówił wiarygodności,

3) dowolnej, a nie swobodnej ocenie materiału dowodowego, uchybiającej zasadom logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego

i pewnego poziomu świadomości prawnej, co spowodowało brak prawidłowego rozważenia materiału dowodowego jako całości w sposób wszechstronny, bezstronny i racjonalny oraz niedokonanie trafnego wyboru środków dowodowych, będących podstawą poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych,

4) nieuzasadnionym pominięciu w ustaleniach faktycznych dowodów z dokumentów w postaci kserokopii księgi przychodów i rozchodów dotyczącej działalności gospodarczej prowadzonej przez P. D., jako zdaniem Sądu, niemających znaczenia w sprawie,

5) nieuwzględnienia w ustaleniach faktycznych przeprowadzonych dowodów na :

- okoliczności związane z działalnością gospodarczą powoda - wykształcenia, doświadczenia zawodowego, wiedzy co do zasad rozliczania podatków, kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, stanu technicznego koparko-ładowarki, w tym stopnia zużycia opon, wiedzy co do zapotrzebowania rynku na usługi koparko - ładowarką (wniosek o dofinansowanie, opinia techniczna, zeznania powoda),

- na okoliczność opadów w miesiącach listopad, grudzień 2016 roku (wydruki ze strony ekologia.pl),

- na okoliczność odległości pomiędzy G. a Z. - miejscem dużej ilości inwestycji oraz pomiędzy Z. a Hutą (...) - miejscem działania P. D. (dwa wydruki internetowe map),

6) pominięciu w ustaleniach faktycznych podniesionego

w odpowiedzi na pozew i niezakwestionowanego przez powoda faktu nieposiadania obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej

w przypadku przemieszczania się koparko-ładowarki po drogach publicznych (odpowiedź na pozew);

- naruszenia art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przez błędne przyjęcie, iż prowadzona przez powoda działalność była działalnością gospodarczą zdefiniowaną w w/w przepisie,

- naruszenia art. 46 ust. 3 z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku 1) pracy oraz § 4 ust. 3 i 11 umowy poprzez błędne przyjęcie, iż powód prowadził działalność gospodarczą poczynając od daty wskazanej w (...) w związku z czym nieuzasadnione jest żądanie zwrotu otrzymanych środków publicznych wraz z odsetkami i nieuzasadnione zaspokojenie tego żądania ze środków pieniężnych powoda znajdujących się na zablokowanym koncie,

- naruszenia art. 5 k.c. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie

w sytuacji, kiedy Sąd uznał, że powód nieprzerwanie prowadził działalność gospodarczą w okresie 12 miesięcy.

W konkluzji pozwany sformułował wniosek zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, zasądzenie kosztów postępowania za I i II instancję,

w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ponadto wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentu wydanego przez (...) Ośrodek (...) dla Powiatu (...) Wschodniego na okoliczność dzierżawienia nieruchomości o pow. 13,1711 ha przez powoda D. K. w okresie od 28.12.2015 r. do 28.12.2016 r.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego za

II instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest niezasadna.

Ustalenia faktyczne, jak również ocena prawna przedstawiona

w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Rejonowy, znajdują pełną akceptację Sądu Okręgowego. Stan faktyczny ustalony w I instancji Sąd odwoławczy przyjmuje za własny.

Nie doszło do zarzucanego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy ocenił całokształt materiału dowodowego i wyciągnął z tej analizy wnioski zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie niezbędne elementy konstrukcyjne i pozwala prześledzić to rozumowania, który legł u podstaw rozstrzygnięcia.

Ustosunkowanie się do zarzutów apelacji wymaga w istocie rozstrzygnięcia kwestii, czy Sąd I instancji prawidłowo uznał, że powód wywiązał się z łączącej strony umowy o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, a tym samym dyspozycja zajęcia przez pozwanego środków zdeponowanych na koncie powoda w celu zabezpieczenia prawidłowego wykonania umowy była niezasadna. W ocenie Sądu Okręgowego na powyższe pytanie należy odpowiedzieć twierdząco. Pozwany kwestionując dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego i wynikające z niej ustalenia faktyczne bezskutecznie usiłuje wykazać, że powód w istocie nie miał zamiaru prowadzenia działalności gospodarczej, a podejmowane przez niego nieliczne działania miały charakter jedynie pozorny. Tymczasem, zgromadzony

w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza stanowiska forsowanego

w apelacji. Przeciwnie, wynika z niego, że powód wywiązał się z umownego obowiązku prowadzenia nieprzerwanie działalności gospodarczej przez okres dwunastu miesięcy. Dla uzasadnienia tego poglądu podkreślić należy, iż

powód nie tylko dochował wymogów formalnych związanych z rozpoczęciem działalności dokonując jej rejestracji w Centralnej Ewidencji i (...)

o Działalności Gospodarczej, ale podjął szereg czynności stanowiących wyraz jej faktycznej realizacji. Przede wszystkim nie jest sporne między stronami, że powód założył odrębny rachunek bankowy służący do rozliczeń związanych

z prowadzoną działalnością, a także zadbał o uzyskanie tytułu prawnego do nieruchomości przeznaczonej na siedzibę firmy, a nade wszystko zakupił koparkę, angażując w to również własne środki finansowe w znacznej wysokości. Faktem jest również, że powód dokonał ogłoszeń w internecie oraz rozpowszechniał plakaty i wizytówki z ofertą świadczonych przez siebie usług. Wreszcie nie budzi wątpliwości, że powód świadczył rzeczywiście usługi zgodne z przedmiotem działalności gospodarczej, na prowadzenie której otrzymał finansowe wsparcie od pozwanego. Świadczą o tym nie tylko zapewnienia powoda, ale ponadto kserokopie faktur za wykonane usługi koparko – ładowarką załączone przez pozwanego oraz zeznania świadków M. B., M. O. i M. R., których wiarygodność nie wywołuje zastrzeżeń. Ponadto powód nawiązał trzytygodniową współpracę z firmą (...), co przeczy zarzutom apelacji, że udokumentował on wykonanie zleceń wyłącznie na rzecz swoich znajomych, które w rzeczywistości nie miały miejsca. Co więcej, z zeznań świadka J. B., o przesłuchanie którego wnosił sam pozwany wynika, że pozyskiwanie klientów poprzez osobiste kontakty jest powszechną praktyką

w tej branży. Z kolei okoliczność zrealizowania przez powoda w analizowanym okresie niewielkiej ilości zleceń – której pozwany przypisuje szczególne znaczenie – nie przesądza o bierności, a tym bardziej pozorności działań powoda. Wyniki finansowe osiągnięte przez powoda stanowią odrębną płaszczyznę rozważań od oceny wywiązania się przez niego z postanowień zawartej z pozwanym umowy i nie mogą rzutować na tę ocenę. Z treści umowy o przyznanie bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej wynika bowiem, że obowiązkiem beneficjenta udzielonej pomocy jest podjęcie i faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej przez określony w niej czas. W tej sytuacji niezadowolający wynik ekonomiczny, a nawet strata związana z tą formą aktywizacji osoby bezrobotnej nie stanowi podstawy żądania zwrotu przyznanych jej środków. Pamiętać wszakże trzeba, iż o zarobkowym charakterze działalności gospodarczej nie decyduje faktyczne osiągnięcie zysku, lecz zamiar jego osiągnięcia.

W sytuacji procesowej z jaką mamy do czynienia w aktualnej sprawie, nie można tracić z pola widzenia, że około dwa miesiące zajęło powodowi poszukiwanie i zakup samej koparki, która jako podstawowe narzędzie była niezbędna do rozpoczęcia działalności. Nie można przy tym racjonalnie oczekiwać od powoda, aby jeszcze przed jej zakupem pozyskał klientów. Ocena ta jest zasadna zwłaszcza wobec niewielkiego zakresu zamierzonej przez niego działalności, która ze względu na swoją specyfikę opierać miała się przede wszystkim o jednorazowe zlecenia, a nie stałą współpracę z klientami. Truizmem jest także twierdzenie, że powód rozpoczynając dopiero działalność potrzebował czasu na zdobycie zaufania na lokalnym rynku

i rozpoznawalności wśród potencjalnych klientów, które przekładają się ostatecznie na ilość powierzonych mu zleceń. Jak słusznie zresztą wywiódł Sąd I instancji ilość zrealizowanych zleceń może być także wynikiem osobistych predyspozycji, a nie miarą zaangażowania, a zwłaszcza braku zamiaru prowadzenia działalności gospodarczej. Nie powtarzając słusznych

w tym względzie wywodów zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dodać trzeba, iż ocenę wywiązania się osoby bezrobotnej z umowy

o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej przez pryzmat osiągniętego wyniku finansowego i ilości zrealizowanych zleceń powinno się każdorazowo dokonywać w sposób indywidualny wystrzegając się przy tym jakichkolwiek uogólnień. Stąd też trafnie Sąd I instancji oddalił wniosek

o dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci kserokopii księgi przychodów i rozchodów dotyczących działalności prowadzonej przez P. D.. Z przyczyn przedstawionych powyżej, okoliczności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez inną osobę niż będącą stroną w niniejszej sprawie, nawet jeśli jest to działalność o podobnym profilu, pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

O pozorności działań powoda nie świadczy też zdaniem Sądu Okręgowego brak dowodów zakupu paliwa do koparki. Powód nie miał obowiązku ich gromadzenia (choć niewątpliwie powinien to czynić), a fakt prowadzenia działalności gospodarczej i zrealizowania celu wynikającego

z umowy o przyznanie środków na jej podjęcie wykazał w sposób dostateczny innymi środkami dowodowymi. Podobnie należy ocenić wyeksponowaną przez skarżącego okoliczność nie zawarcia przez powoda umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej koparki oraz znacznego zużycia ogumienia w tym pojeździe, przez co pozwany sugeruje, iż sprzęt ten z braku prawnej możliwości poruszania się po drogach publicznych w rzeczywistości nie był używany. W odpowiedzi na powyższe wyrazić należy przekonanie, iż co prawda stanowi to naruszenie przez właściciela pojazdu mechanicznego obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej oraz warunków technicznych decydujących o jego dopuszczeniu do ruchu, jednakże nie wyklucza faktycznej możliwości eksploataowania go

z naruszeniem obowiązujących w tym względzie norm, zwłaszcza wobec deklaracji powoda, że transportował koparkę lawetą.

Sąd Okręgowy pominął również zawarty w apelacji wniosek

o dopuszczenie dowodu z dokumentu wydanego przez (...) Ośrodek (...) dla Powiatu (...) Wschodniego na okoliczność dzierżawienia przez powoda nieruchomości rolnej w okresie od 28 grudnia 2015 roku do dnia 28 grudnia 2016 roku. Wbrew stanowisku pozwanego, ewentualna dzierżawa wskazanej nieruchomości, a nawet prowadzenie na niej produkcji, nie wyklucza jednoczesnego prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej i nie pozostaje w sprzeczności z celem zawartej między stronami umowy. W tej sytuacji uznać należało, że przedmiotowy wniosek dotyczy okoliczności nieistotnych z punktu widzenia wyniku sprawy.

Reasumując, uznać należało, że dyspozycja zajęcia środków zdeponowanych na koncie powoda w celu zabezpieczenia prawidłowego wykonania umowy była niezasadna, gdyż powód wywiązał się z warunków umowy prowadząc przez okres w niej wskazany działalność gospodarczą, na rozpoczęcie której otrzymał dofinansowanie przez pozwanego. Zgodzić należy się ze skarżącym, że prowadzenie działalności gospodarczej nie może być incydentalne, a powinno być działaniem konsekwentnym i charakteryzującym się cechą powtarzalności, jednakże ciągłość wykonywania działalności nie musi polegać w każdym przypadku na codziennym podejmowaniu czynności związanych z przedmiotem tej działalności. W okolicznościach niniejszej sprawy faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej, choć ograniczone do niewielu zdarzeń gospodarczych miało miejsce przez okres wymagany przez postanowienia umowy. Po tym okresie, powód wprawdzie chwilowo zawiesił jej wykonywanie, ale następnie je podjął i kontynuuje do chwili obecnej, co przekonuje, iż wystąpił do pozwanego dofinansowanie

z rzeczywistym zamiarem prowadzenia działalności gospodarczej. Działania podejmowane przez powoda spełniają warunki działalności gospodarczej, co bezzasadnymi czyni zarzuty naruszenia prawa materialnego, które podniesiono w apelacji. Dodatkowo podnieść należy, że na korzyść powoda przemawia domniemanie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Domniemanie to ma znaczenie dowodowe i może być prawdzie obalone, ale musi być powiązane z wynikami postępowania dowodowego.

W takiej sytuacji, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne, pozwany zaś nie zdołał wykazać, że powód nie prowadził działalności gospodarczej stosownie do zawartej z pozwanym umowy.

Wreszcie nie wytrzymuje krytyki zarzut naruszenia art. 5 k.c., którego zasadności pozwany upatruje w zamieszczeniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdzenia o sprzeczności żądania pozwu z zasadami współżycia społecznego. W ocenie Sądu Okręgowego nie może przynieść oczekiwanego przez skarżącego rezultatu odwoływanie się w apelacji do zarzutu naruszenia wskazanego przepisu, w sytuacji gdy wyeksponowane uchybienie zawarte

w uzasadnieniu wyroku stanowiło oczywistą omyłkę językową. Na marginesie wskazać zaś trzeba, iż w orzecznictwie panuje jednoznacznie zgodne stanowisko, iż stosowanie art. 5 k.c. odbywać winno się zupełnie wyjątkowo. Unormowanie art. 5 k.c. ma wyjątkowy charakter, gdyż przełamuje zasadę, że wszystkie prawa podmiotowe korzystają z ochrony prawnej. Jej odmowa musi więc być uzasadniona faktem zachodzenia okoliczności rażących

i nieakceptowanych ze względów społecznych. W orzecznictwie panuje zatem zgodnie przekonanie o potrzebie powściągliwego i ostrożnego stosowania, albowiem istotą prawa cywilnego jest strzeżenie praw podmiotowych, a

zatem wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia tych praw wymagają z jednej strony ostrożności, a z drugiej wnikliwego rozważenia wszystkich aspektów rozpoznawanego przypadku. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie można dopatrzeć się takiej wyjątkowej sytuacji. Dochodzenie przez powoda należności od pozwanego znajduje usprawiedliwioną podstawę w powołanych przez Sąd Rejonowy przepisach prawnych oraz postanowieniach umowy, a powodowi żadną miarą nie można postawić jakiegokolwiek zarzutu, że korzysta ze swego prawa sprzeczny

z zasadami współżycia społecznego. Ocena ta jest zasadna tym bardziej jeśli uwzględni się cel przepisów pomocowych oraz treść społeczną i gospodarczą stosunku prawnego powstałego w związku z zawarciem umowy o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 2 pkt 5 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U.2015.1800 ze zm.). Na koszty te złożyła się kwota 1 800 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego.